Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА 30 серпня 2003 року

№ 162 (3162)

Ікону встановлять у лаврі

Фото УНІАН.

— Прости і врятуй нас, Отче! — промовляє віруючий, схиляючи коліна перед новою іконою «Чорнобильський Спас», котру тримають ліквідатори аварії на Чорнобильській АЕС під час освячення її в Києво-Печерській лаврі.

На іконі вперше у православному іконописі зображено Ісуса Христа разом з простими смертними — чорнобильцями. Живих зображено в одязі пожежника, працівника атомної електростанції, воїна, медсестри; мертвих — у саванах. Праворуч від Христа — Богородиця, ліворуч — Архістратиг Михайло. На задньому плані видно чорнобильський «саркофаг», на передньому — земля, що оживає. Ікону встановлять в Успенському соборі лаври.

До нас їде пані міністр з Японії

31 серпня—2 вересня в Україні з офіційним візитом перебуватиме міністр закордонних справ Японії пані Йоріко Кавагучі. Програмою передбачено зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Віктором Януковичем, Міністром закордонних справ Анатолієм Зленком. Як повідомили у прес-службі МЗС, 1 вересня відбудуться переговори офіційних делегацій України та Японії, по завершенні яких буде підписано спільні україно-японські документи. Окрім того, пані Кавагучі візьме участь у покладанні квітів до пам'ятного знака жертвам голодомору в Україні 1932—1933 рр., відвідає військовий клінічний госпіталь, огляне Києво-Печерський Національний заповідник.

Новий поворот політреформи

Верховна Рада України найближчим часом направить до Конституційного Суду звернення щодо відкликання президентського законопроекту про внесення змін до Конституції. Про це повідомив в інтерв'ю журналістам прес-секретар Голови Верховної Ради України Ігор Сторожук.

За його словами, юридичне управління парламенту готує текст відповідного звернення до КС, яке буде подано на підпис Голові Верховної Ради України Володимиру Литвину. Звернення парламенту готується на підставі відповідного листа Президента України Леоніда Кучми про відкликання свого законопроекту з політичної реформи.

У ФРАКЦІЯХ І ГРУПАХ

«Собор» наполягатиме на парламентських слуханнях

За Конституцією основи внутрішньої та зовнішньої політики України визначає її парламент. Однак стало практикою, що принципові для майбутнього держави рішення ухвалює виконавча влада в обхід обговорення Верховною Радою. Яскравий приклад цього — майбутнє входження України до так званого Єдиного економічного простору з Росією, Білоруссю та Казахстаном.

Проблема ця має багато аспектів. Навіть у виконавчій владі лунають діаметрально протилежні оцінки такого кроку: наскільки входження до ЄЕП відповідатиме стратегічним національним інтересам України.

Враховуючи все це, депутатська група Української республіканської партії «Собор», що входить до блоку Юлії Тимошенко, наполягатиме розглянути ситуацію на парламентських слуханнях «Єдиний економічний простір: виклики та ризики для України». Крім того, як повідомили «ГУ» у прес-службі цієї партії, парламентарії також закликають до одержання рекомендацій парламентських слухань утриматися від парафування і підписання документів з цього питання.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Невідомий художник.

Дівчина йде з поля.

(Середина XIX ст.)

З виставки нових надбань Полтавського художнього музею

Шахтарським колективам, усім працівникам вугільної промисловості

Щиро вітаю гірників, усіх працівників галузі з професійним святом — Днем шахтаря.

В Україні завжди ставилися з глибокою повагою до мужніх і самовідданих людей, які несуть країні тепло і світло, забезпечують вугіллям паливно-енергетичний і металургійний комплекс, підприємства хімії, комунальну та інші сфери.

Тим більш прикрими є ті випробування, через які довелося пройти працівникам вугільних підприємств, у тому числі й передовому їх загону — шахтарям і прохідникам. Треба визнати, що труднощі виникали і через об'єктивні обставини, і через управлінську нерозпорядливість. Маємо низько вклонитися шахтарським колективам, які, керуючись громадянським обов'язком, роками спускалися під землю і видавали на-гора вугілля, не завжди отримуючи винагороду за свою тяжку і небезпечну працю. Тепер, коли становище в економіці поліпшується, черга за державою, яка повинна дати багатотисячній армії шахтарів гарантії того, що престиж їх професії і соціальний статус гірника буде відновлено, піднесено до рівня їхніх колег у цивілізованих країнах.

Сьогодні вже не йдеться про те, що вугільна промисловість є неприбутковою. Видобуток вугілля є доцільним не тільки з точки зору енергетичної безпеки країни, а й економічно обгрунтованим за умови проведення в галузі низки реформ. Вони розпочалися і йдуть повним ходом. Ведеться пошук моделі більш ефективного управління.

Верховна Рада України докладає зусиль, щоб законодавчо забезпечити успішну роботу вугільної галузі. Прийнято низку законів, спрямованих на поліпшення умов праці шахтарів, техніки безпеки. Держава дедалі краще виконує свої зобов'язання перед шахтарями, гірниками-інвалідами, членами сімей загиблих на виробництві. Професія повертає собі заслужену повагу в народі. Це дає надію, що в шахти прийдуть молоді люди, які зроблять гірничу працю безпечною, високотехнологічною, а видобуток вугілля — прибутковим.

Бажаю вам міцного здоров'я, щастя і благополуччя на роботі і вдома, добра й достатку в родині.

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.

Завтра — День шахтаря

ЩОБ НА ПОВЕРХНІ ТРИВАЛО ЖИТТЯ

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На знімку: гірники шахти імені М. Фрунзе ДП «Ровенькиантрацит».

«Ваша нелегка, але почесна праця завжди була і залишається в центрі уваги держави та суспільства, повсякденнна мужність — мірилом громадянської свідомості, а вугільна галузь у цілому — енергетичною основою економіки та гарантом її стабільності».

Так починається вітальна телеграма Міністра палива та енергетики України Сергія Єрмілова збереженій більш як 300-тисячній армії вугледобувників. Водночас подальший зміст її викликає запитання.

Майже аналогічно розпочав своє вступне слово на зустрічі з журналістами і голова Луганської облдержадміністрації Олександр Єфремов. Він одразу запропонував напередодні Дня шахтаря поговорити не про проблеми вугільної галузі регіону, а про процеси і перспективи її розвитку, про те, яке значення має вугілля для економіки країни. А от запевнення Олександра Сергійовича, що ряд шахт області працює непогано і є динаміка приросту виробництва, насторожувало. Хіба ми не знаємо, що на наших вугледобувних шахтах, м'яко кажучи, далеко не все гаразд?

(Закінчення на 4-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Високі відзнаки

З нагоди Дня шахтаря за високий професіоналізм, значний особистий внесок у формування та реалізацію пріоритетних напрямів інноваційної діяльності у вугільній промисловості Президент України Леонід Кучма нагородив орденами та медалями 36 працівників вугільної промисловості. Зокрема, орденом «За заслуги» III ступеня нагороджено Леоніда Андрієвського, прохідника державного акціонерного товариства «Шахта «Західно-Донбаська», що на Дніпропетровщині; медаллю «За працю і звитягу» — Любов Бондаренко, штукатура шахтобудівельного управління №3 державного акціонерного товариства «Трест «Красноармійськшахтобуд», з Донеччини.

Своїм указом Президент присвоїв 39 працівникам, пов'язаним з вугільною галуззю, почесні звання «Заслужений шахтар України», «Заслужений будівельник України», «Заслужений працівник транспорту України» та «Заслужений лікар України». Серед них бригадир прохідників шахти «Комсомольська», що на Луганщині, Володимир Воліков та головний лікар-директор санаторію «Шахтар», що на Львівщині, Юрій Остапчук.

В Україні намолочено 13,7 млн. тонн зерна

ПОЛІТИКА

Привітання Голови Верховної Ради України з нагоди Дня знань

Юні друзі, учні, студенти! Вельмишановні вчителі, викладачі, вихователі, батьки!

Сердечне вітаю вас з Днем знань і початком нового навчального року. Це свято справді всенародне, близьке кожній родині. Пов'язані з ним урочистість, піднесеність підкреслюють важливість справи освіти, налаштовують на серйозну роботу. Свято несе молодим надію, відкриває їм дорогу в майбутнє. Особливим є цей день для сотень тисяч першокласників, які вперше сідають за шкільні парти. Сповнений квітів, усмішок, теплих напутніх слів, він залишиться світлим спомином назавжди. Від першого дзвоника протягом років поруч з учнями йтиме Учитель. Він вестиме у світ знань, формуватиме особистість, закладатиме у юні душі моральні принципи громадянина й патріота і стане для своїх вихованців таким же дорогим, як мати, рідна земля, Батьківщина.

Законодавство України визначає освіту як загальнонаціональний пріоритет у розвитку суспільства і держави. Незважаючи на складні соціально-економічні умови, система освіти зберегла основні свої параметри, вона модернізується, оновлюється, збагачується новими ідеями, утверджує демократичні засади. Держава твердо тримає лінію на забезпечення доступності освіти, у тому числі й вищої, для всіх. Прийняті Верховною Радою України закони, проведені парламентські слухання і День уряду, безперечно, позитивно вплинуть на формування державної політики в галузі освіти, удосконалення всієї освітньої сфери, сприятимуть підвищенню її рівня до світових стандартів, створенню умов для розвитку обдарувань, розумових і фізичних здібностей учнів і студентів.

Верховна Рада України підтримуватиме освітян у виконанні ними своєї високої місії, зробить усе можливе, щоб підвищити їхній соціальний статус, поліпшити умови життя і праці.

Бажаю вчителям, професорам, викладачам міцного здоров'я, натхнення, нових творчих знахідок і відкриттів, а учням і студентам — успіхів у навчанні, фізичному і моральному загартуванні.

Нехай буде щедрою на ужинок виплекана багатьма поколіннями українська освітянська нива.

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.

Свято, але не для всіх

Мільйони наших школярів і студентів та їхніх батьків, вчителів і викладачів завжди очікують на свято — 1 вересня. У Києві, наприклад, понад 22 тисячі першокласників розпочнуть цьогоріч навчання. А всього в столиці у більш як п'ятистах загальноосвітніх навчальних закладах розпочнуть заняття понад триста тисяч школярів.

Однак, на жаль, не для всіх першовересень є святом. Лише з 1991 року, коли обов'язковою стала тільки дев'ятирічна освіта, щороку майже 70 тисяч неповнолітніх не знають дороги до школи, профтехучилища, технікуму та не працюють, а за останні вісім років закрито понад 200 профтехучилищ. Та хоч би як там було, а все-таки вітаємо всіх зі святом знань!

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Перерахували 26 тисяч гривень

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

За сприяння народного депутата України від Миколаївщини Миколи Круглова завершилася газифікація села Малахове Бережанського району. Для виконання пусконалагоджувальних робіт місцеві підприємці перерахували 26 тисяч гривень, якраз стільки не вистачало. Відтепер 30 домівок малахівців будуть з блакитним паливом. На сході мешканців села парламентарій пообіцяв незабаром вирішити питання і з водопостачанням у Малаховому.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

ВИДАННЯ

Наслідки можна передбачити

Днями столичні науковці презентували посібник «Теорія і практика політичного аналізу». Авторський колектив видання — наукові працівники та викладачі Національної академії державного управління при Президентові України — вважає, що, опанувавши теорію і практику політичного аналізу, можна передбачувати наслідки політичних рішень.

— Ефективності політики має передувати якісний аналіз. Це — тривіальна істина. Однак у нашій державі це не завжди здійснюється на практиці. Часто-густо політичні рішення приймаються без аналітичної обробки, — резюмував на прес-конференції кандидат філософських наук Олексій Валевський, автор ідеї створення книги.

Матеріали посібника подано в доступній формі і розраховано не лише на професіоналів політичного аналізу, а й на посадовців і навіть студентів вузів.

Олена ГОРБУНОВА.

Грабували своїх

На Рівненщині викрито організовану злочинну організацію, що складалася з мешканців Рівненської та Львівської областей.

— Злочинці, розділившись на дві групи, діяли за чітко узгодженим планом, — розповідає прокурор Рівненської області Микола Голомша. — Одні за кордоном розшукували наших заробітчан і бралися передати їхнім сім'ям зароблені гроші. Задурно, як дружню послугу землякам. Останнім це було на руку, адже економили на поштових витратах. Інша група діяла на Рівненщині. За «наводкою» першої знала адреси тих, кому було передано гроші, тож вчиняла розбійні напади на них. На сьогодні у справі визнано уже сім потерпілих, у яких злочинці забрали понад 8 тисяч американських доларів та 11 тисяч гривень.

Висунуто обвинувачення п'ятьом членам злочинної організації, ще четверо осіб перебувають у розшуку.

Правоохоронці застерігають: не будьте надто довірливі.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Сільська пошта відроджується

У селі Луківці Глибоцького району на Буковині відкрито нову пошту. Її будівництво, розпочате ще в 1990-х, довго простоювало через брак коштів. Цьогоріч завдяки спільним зусиллям директора обласної «Укрпошти» Ярослава Цюпака і сільського голови Віктора Ониська сучасне приміщення здано в експлуатацію.

На церемонії з нагоди відкриття Ярослав Цюпак пообіцяв наступного року вручити ключі від нових поштових відділень ще кільком сільським керівникам «Укрпошти». Логотип «Голосу України» одним із перших прикрасив пошту в Луківцях. Нашу газету в Глибоцькому районі шанують віддавна.

Сергій СУЛИМА.

Без результатів, але й без провалу

Учора в Пекіні завершився перший раунд шестисторонніх переговорів з «корейської ядерної кризи». Наступного разу представники КНДР, США, Республіки Корея, Японії, Китаю та Росії зустрінуться у жовтні, знову в Пекіні. У можливості майбутньої зустрічі до останнього часу багато хто сумнівався. Тузом у рукаві став чотириетапний план ліквідації ядерної програми, який делегація КНДР запропонувала для обговорення останнього дня переговорів. При цьому підписання плану Пхеньян пов'язав з можливістю продовжити переговори в майбутньому.

Зокрема, КНДР запропонувала, аби США відновили поставки мазуту й істотно розширили продовольчу допомогу. У відповідь Пхеньян оголосив про відмову від воєнної ядерної програми. Другий етап — підписання з Вашингтоном договору про ненапад. Пхеньян зобов'язується прийняти зарубіжні інспекції для перевірки його ядерних об'єктів та припинити використання радіоактивних матеріалів. Третій етап — встановлення дипвідносин із США і Японією. І, нарешті, КНДР готова повністю ліквідувати свої ядерні об'єкти, але лише в разі, якщо їй допоможуть створити альтернативні джерела енергії.

Після того, як Держдепартамент США дав зрозуміти, що запропонована програма неприйнятна, представник КНДР залишив переговори. Однак наступна зустріч усе-таки запланована. Якщо в грі не з'являться нові карти.

Наталя ОНИЩУК.

Тенденція, одначе

У четвер увечері без світла залишилися півмільйона лондонців і мешканців південно-східної частини Великої Британії. У годину пік тисячі пасажирів було заблоковано у потягах підземки. Причиною від'єднання електроенергії стала аварія в системі трансформаторів, повідомило британське відомство з постачання електроенергії «Ofgem». Подача електроенергії відновилася за 34 хвилини після її від'єднання. Мер Лондона Кен Лівінгстон назвав те, що сталося, ганьбою, але ймовірність терористичного акту він відкинув.

Згідно з інформацією представників транспортних підприємств, унаслідок від'єднання електроенергії постраждала велика частина лондонської мережі залізниці. Погасли світлофори і ліхтарі, що спричинило пробки на дорогах. Однак повідомлень про жертви не надходило. Відомо також, що всі лікарні було переведено на автономне живлення від власних генераторів.

Нагадаємо, що раніше від масштабного від'єднання електрики потерпали мешканці Канади та північних штатів США. Цього тижня протягом кількох годин було знеструмлено Вашингтон.

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Дамоклів меч над депутатами

Комітет з питань регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України планує третього вересня розглянути питання про створення робочої групи з підготовки до розгляду в комітеті поданння Генерального прокуратури про притягнення до кримінальної відповідальності народних депутатів України Юлії Тимошенко, Олександра Турчинова та Степана Хмари (фракція БЮТ). **Про це повідомив кореспондентові «ГУ» голова комітету Валентин Матвєєв** (фракція КПУ). За його словами, подання Генпрокуратури надійшло до профільного парламентського комітету вже після завершення третьої сесії Верховної Ради, під час депутатських канікул, а тому не могли бути розглянуте досі. Водночас він наголосив, що на найближчому засіданні комітету буде прийнято рішення не про саме подання Генпрокуратури щодо народних депутатів, а лише про створення робочої групи, яка вивчатиме матеріали Генпрокуратури з цього питання.

В. Матвєєв також повідомив, що до комітету поки що не надійшла заява про складання депутатських повноважень від народного депутата Анатолія Толстоухова (фракція НДП), котрого призначено Міністром Кабінету Міністрів України. За процедурою таку заяву депутат має подати на ім'я Голови Верховної Ради України, після чого глава парламенту невідкладно направляє її на розгляд до регламентного комітету. За інформацією секретаріату Голови Верховної Ради, заяви від А. Толстоухова про складання депутатських повноважень поки що не отримано.

Загалом основним завданням регламентного комітету ВР під час четвертої сесії парламенту, за словами В. Матвєєва, має стати підготовка до розгляду в першому читанні «парламентської конституції» — проекту закону про Регламент Верховної Ради України. Цей законопроект розроблено ще попереднім скликанням парламенту, однак нині до нього надходить чимало поправок від народних депутатів, представників різних фракцій та груп. Утім, на думку голови комітету, на проходження цього законопроекту істотно вплине подальший хід політичної реформи. Адже якщо буде внесено зміни до Конституції України, істотних змін зазнає і Регламент Верховної Ради. В. Матвєєв також припускає, що парламентський Регламент може бути прийнятий не як закон, а як постанова Верховної Ради. Тобто як документ, який має тимчасовий характер.

Юліана ШЕВЧУК.

СПОРТ

Українці серед кращих

Універсіада. Тегу (Корея). Українські студенти на Всесвітніх іграх здобули вже 11 золотих нагород і входять до квартету лідерів. Яна Клочкова до своєї вищої відзнаки додала ще дві на дистанціях 100 м вільним стилем і 400 м комплексного плавання.

Легка атлетика. Париж. Чемпіонат світу. Ще дві бронзові нагороди виборола українські атлети — Віта Павлиш (ядро) та Іван Гешко (біг на 1500 м).

Еліту сформовано

Футбол. Позавчора в Монако відбулося жеребкування груп Ліги чемпіонів-2003/2004.

A. «Баварія». «Ліон» . «Селтик». «Андерлехт». **B. «Арсенал». «Інтер». «Динамо» (Київ). «Локомотив» (Москва). C.** «Депортиво». ПСВ. АЄК. «Монако». **D.** «Ювентус». «Галатасарай». «Олімпіакос». «Реал Сосьєдад». **E.** «Манчестер Юнайтед». «Панатінаїкос». «Рейнджерс». «Штутгарт». **F.** «Реал» (Мадрид). «Порту». «Марсель». «Партизан». **G.** «Лаціо». «Челсі». «Спарта». «Бешикташ». **H.** «Мілан». «Сельта». «Аякс». «Брюгге».

Пропонуємо календар ігор у групі B. 16 вересня. «Динамо» — «Локомотив». «Арсенал» — «Інтер». **30 вересня. «Інтер» — «Динамо».** «Локомотив» — «Арсенал». **21 жовтня.** «Локомотив» — «Інтер». **«Динамо» — «Арсенал». 5 листопада.** «Інтер» — «Локомотив». **«Арсенал» — «Динамо». 25 листопада. «Локомотив» — «Динамо».** «Інтер» — «Арсенал». **10 грудня. «Динамо» — «Інтер».** «Арсенал» — «Локомотив».

За Кубок країни

Відбулося жеребкування пар 1/8 фіналу Кубка України (29 жовтня): «Дніпро» — «Арсенал» К, «Металург» Д — «Таврія», «Іллічівець» — «Ворскла-Нафтогаз», «Борисфен» — «Металург» Зп, «Кривбас» — «Шахтар», «Динамо» К — «Волинь», «Сталь» — «Оболонь», «Спартак» І-Ф — «Чорноморець».

Позавчора головним тренером ФК «Ворскла-Нафтогаз» (Полтава) призначено 54-річного російського фахівця Олега Долматова. Під його орудою ЦСКА (Москва) був срібним і бронзовим призером чемпіонату Росії.

«Дніпро» йде далі...

Кубок УЄФА. Відбірковий раунд. **«Дніпро» (Україна, Дніпропетровськ) — «Вадуц» (Ліхтенштейн). 1:0. Гол:** Рикун, 75. На 79-й хвилині дніпропетровець Шелаєв не реалізував пенальті.

«Дніпро»: Медін, Єзерський, Шелаєв, Костишин, Радченко, Матюхін (Поклонський, 46), Русол, Спєвак, Михайленко, Рикун (Валяєв, 85), Ротань (Максимюк, 76).

Перший матч — 1:0. Отже, український клуб продовжить виступи в турнірі. І рейтингові очка заробив для України, які увійдуть до таблиці коефіцієнтів УЄФА. Але, якщо покласти руку на серце, гра дніпропетровців з суперником, м'яко кажучи, слабеньким, налаштувала на сумний лад. Виникає запитання: як підопічні Євгена Кучеревського збираються грати з командами принаймні на порядок вищими, не кажучи про суперклуби, як забиватимуть їм м'ячі? Перегляд таких матчів, як ото дніпрян з «Вадуцем», можна сміливо вважати покаранням для вболівальників.

Кубок УЄФА. Відбулося жеребкування основного турніру: «Динамо» (Бухарест) — «Шахтар» (Донецьк), «Металург» (Донецьк) — «Парма» (Італія), «Гамбург» (Німеччина) — «Дніпро» (Дніпропетровськ).

«KYIV OPEN» — візьми теніс за правило!

З 31 серпня по 7 вересня на кортах київського спорткомплексу «Наука» триватиме найбільший професійний тенісний турнір в Україні — «KYIV OPEN». На весь тиждень «мекка» українського тенісу перетвориться на епіцентр спортивного життя країни.

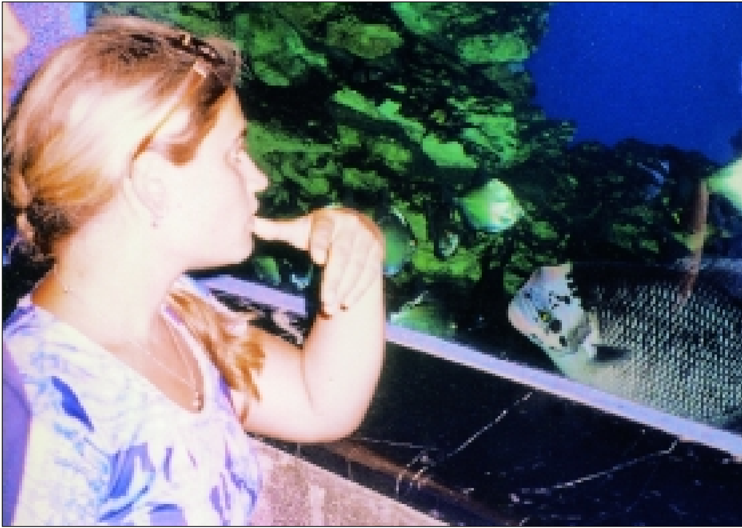
Міжнародний чоловічий професійний тенісний турнір ATP Tour серії Challenger «KYIV OPEN» справедливо зараховують до числа найяскравіших і масштабніших щорічних спортивних подій, що проводяться у нашій країні. Цей тенісний турнір у 2004 році святкуватиме свій 10-літній ювілей. Щорічно в перший тиждень вересня він збирає на київських кортах спортсменів з усього світу, що представляють різні тенісні школи. Майже 30 національних прапорів щороку майорять над «Наукою» — така широка географія учасників турніру.

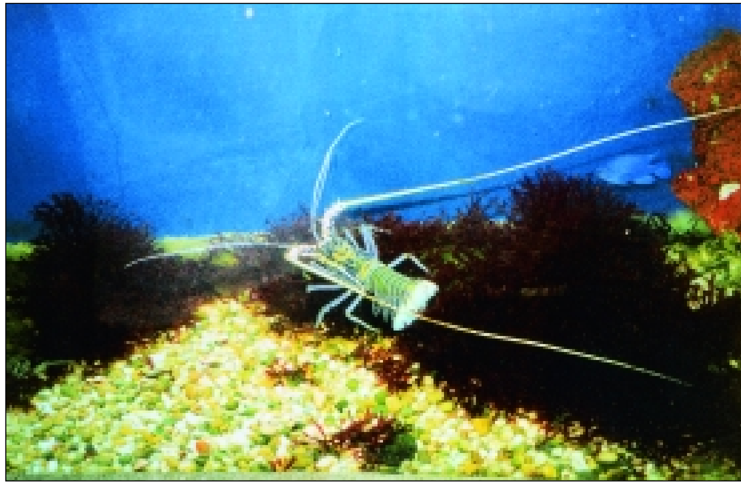

Усіх, хто небайдужий до тенісу, що за своєю красою, видовищністю, емоційним розпалом боротьби не має собі рівних серед інших видів спорту, організатори турніру — Федерація тенісу України і компанія «Інфоспорт Маркетинг» запрошують на «KYIV OPEN»!

Не пропустіть...

Прогулянка на Наутілусі

Коли спускаєшся сходами, перше, на що звертаєш увагу, — це запах морської води, потім відчиняються двері, і ти розумієш, що саме відчували гості капітана Немо...

Будинок Севастопольського акваріума при Інституті біології південних морів НАНУ зведено в 1897 р. Спочатку в ньому збудували центральний басейн і сім стінних акваріумів, загальний об'єм яких 18 кубічних метрів. Поступово кількість акваріумів збільшили до 13.

Нові приміщення (три зали загальною площею 600 квадратних метрів) з живими експонатами і музейними експозиціями було відкрито для відвідувачів у 1966 р. Для мільйонів жителів Радянського Союзу саме Севастопольський акваріум протягом багатьох десятиліть був єдиним місцем зустрічі з живим підводним світом. У 1990 р. Севастопольський акваріум відвідало більш як 1,2 млн. осіб!

Перший зал акваріума зустрічає нас усіма кольорами веселки — тут в основному живуть тропічні риби. Велику частину другого (центрального) залу займає глибокий круглий акваріум, відомий тим, що в ньому плавають винятково чорноморські риби, третій цілком відданий дивовижним мешканцям Тихого, Індійського й Атлантичного океанів. Четвертий, порівняно новий зал Севастопольського акваріума-музею — экзотаріум — житло екзотичних тварин, до того ж не лише мешканців водного середовища.

Коли колода, що лежить на дні басейну, виявляється триметровим осетром, коли зненацька викидає своє гнучке тіло непомітна до цього мурена, коли ти вдивляєшся в очі величезної морської черепахи, якій вочевидь тісно в басейні, коли ти ледь устигаєш уловити стрімкі рухи акул — ти розумієш, що водна стихія і її мешканці дотепер владні над людиною і не збираються відпускати її на волю.

Юрій ПЕРЕБАЄВ.
Фото автора.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА

У журналі «Україна» — прем'єра

Відтепер шанувальники видання матимуть змогу не тільки читати друковані матеріали, а й слухати нові пісні українських композиторів. Звуковим додатком до № 7—8, присвяченого 12-й річниці незалежності України, вийшов диск «Ще не вмерла наша пісня», створений творчим об'єднанням «Нова традиція». Відкриває його Державний гімн України (музика М. Вербицького, слова П. Чубинського), а решта звукової площі музичного сувеніру — це пісні композитора Ю. Пересунька на слова Б.-І. Антонича, В. Симоненка, В. Крищенка, О. Шарварка. Їх виконують ВІА «Кобза», В. Шпортько, А. Кудлай, О. Василенко, Л. Сандуленко, Р. Крюкова, О. Берест, П. Мрежук і Л. Москаль, а також незабутній Назарій Яремчук. Диск представляє в журналі народна артистка України, депутат Верховної Ради Оксана Білозір. Музичний додаток до «України» регулярно почне виходити з нового року, і на читачів та слухачів чекатиме чимало сюрпризів.

У номері широко подано в текстах та ілюстраціях панораму життя країни та її людей. Журналісти видання зосередили свою увагу на подіях, які стали помітними явищами року, що минув від серпня 2002-го. А це і відкриття «Столичного експресу» «Дніпропетровськ — Київ» та двох нових станцій метро, і стрибок цін на ринку зерна, і фестиваль української культури в польському місті Сопоті, й історико-мистецька виставка «Гетьман Іван Мазепа. Погляд крізь століття», і Всеукраїнська дитячо-юнацька акція «Зелена академія», й регата крейсерських яхт на Кубок Вадима Гетьмана...

Але для читача вочевидь найбільший інтерес становлять імена, з якими він зустрінеться на сторінках журналу. Це міністри, політики, керівники підприємств, учителі, митці, артисти, спортсмени. Назвемо вибірково бодай кількох: Сергій Рижук, Володимир Петренко, Василь Яструбинський, Ростислав Синько, Юрій Павленко, Віталій Корж, Микита Джигурда, Оксана Забужко, Лариса Кадирова, брати Клички та Яна Клочкова...

84 сторінки цього незвичайного номера журналу — це і вгамування інформаційної спраги читача, і спонукання до роздумів, і відпочинок та розвага.

Будьте з «Україною», українці! А вона з вами вже 63-й рік.

Михайло МАЛАШ,
заступник головного редактора журналу «Україна».

Конкурс карикатур

Проект «Дослідження підприємницької діяльності в Україні» та Інтернет-ресурс для підприємців VlasnaSprava. info Міжнародної Фінансової Корпорації спільно з газетами «Голос України» і «Комсомольская правда в Украине» та журналом «Комп&ньон» організують проведення конкурсу карикатур з публікацією найцікавіших робіт на сторінках видань.

Тема конкурсу: **«Приватне підприємництво в Україні».**

Організатори конкурсу засновують наступні нагороди: **«Суперприз»** — за найновіше висвітлення проблем приватного підприємництва в Україні — **1500 грн.**

Далі переможці визначатимуться в трьох номінаціях:

1. Національні особливості українського бізнесу.
- **1-а премія — 800 грн.**
- **2-а премія — 500 грн.**
- **3-я премія — 300 грн.**

2. Міжнародний бізнес в Україні.
- **1-а премія — 800 грн.**
- **2-а премія — 500 грн.**
- **3-я премія — 300 грн.**

3. Влада і бізнес.
- **1-а премія — 800 грн.**
- **2-а премія — 400 грн.**
- **3-я премія — 300 грн.**

Термін проведення конкурсу:
- Роботи приймаються з дати першої публікації умов конкурсу і до 6 листопада 2003 року включно.
- Засідання журі — в першій декаді листопада 2003 року.

Умови конкурсу:

1. Кожен художник, котрий бажає взяти участь у конкурсі, надсилає роботи, виконані в довільній техніці (кольорові або чорно-білі).

2. Формат малюнка 210 х 297 мм (А4). 3. До участі в конкурсі допускаються тільки оригінали робіт.

4. Карикатури залишаються в розпорядженні організаторів конкурсу.

5. Після надходження робіт на конкурс до організаторів переходить право публікації карикатур без погодження з автором.

6. На звороті кожного малюнка вкажіть назву номінації, прізвище автора, домашню адресу і контактний телефон.

7. Роботи надсилаються поштою (упаковка має оберігати їх від пошкоджень під час пересилки).

8. Оцінка карикатур проводитиметься журі прямим таємним голосуванням за трьома критеріями:
— відповідність темі конкурсу;
— гумористичність;
— художній стиль.

Про рішення журі, час та місце нагородження переможців конкурсу буде повідомлено на сторінках газет «Голос України», «Комсомольская правда в Украине» і в журналі «Комп&ньон», а також на Інтернет-ресурсі для підприємців VlasnaSprava. info.

Призи. Організатори конкурсу також засновують 10 заохочувальних призів.

По завершенні конкурсу буде проведено виставку кращих робіт.

Роботи надсилайте за адресою: 01024, Україна, м. Київ, вул. Богомольця, 4, 5-й поверх, Міжнародна Фінансова Корпорація, Андрію Гулаю з поміткою «Конкурс карикатур».

По додаткову інформацію звертайтеся за багатоканальним телефоном: 253-05-39.

КАЛЕНДАР

Олександр Лукашенко. Без обмежень

Сьогодні Олександрові Лукашенку виповнюється 49 років. Із них 9 він перебуває на посту президента Білорусі.

Лукашенко прийшов до влади на хвилі боротьби з корупцією. Перемога Бацьки (як часто називають його білоруси) на виборах обумовлена правильним вибором іміджу. На той час він прославився як борець з корупціонерами. Саме Лукашенко за кілька місяців до президентських виборів «утопив» главу білоруського парламенту Станіслава Шушкевича, обвинувативши його у крадіжці цвяхів для дачі. Такі скандали були розраховані на певний електорат — старих людей, котрі відчували ностальгію за Радянським Союзом.

Слід зазначити, що, діставши владу, Бацька не розчарував своїх виборців. Невдовзі після вступу на посаду молодий президент потихеньку почав відновлювати атрибути колишнього способу життя. 1995 року за ініціативою Олександра Лукашенка було проведено референдум щодо зміни державної символіки. Біло-червоно-білий прапор замінили на червоно-зелений, як дві краплі води схожий на прапор БРСР, а національний герб «Пагоня» — на герб радянського зразка. В листопаді 1996 року було прийнято нову Конституцію, яка зосереджувала всю владу в країні в одних руках — руках президента. Ще одним «сюрпризом» референдуму 1996 року стало продовження повноважень Лукашенка на два роки: після зміни Конституції термін його перебування на посаді почав відлік по-новому.

Цілком можливо, що незабаром у Білорусі відбудеться ще один референдум. Цього разу щодо зняття конституційного обмеження, згідно з яким президентську посаду не можна обіймати більш як два терміни. Олександр Лукашенко не раз казав про можливість проведення такого референдуму.

Особливої уваги заслуговують відносини Лукашенка з мас-медіа. Уже на самому початку його президентської кар'єри стало очевидним, що вони не складаються. Найгучнішим скандалом середини 1990-х був вихід газет з білими шпальтами, де мали бути опубліковані матеріали, присвячені антикорупційній доповіді депутата Сергія Антончика, в якій містилася інформація, зокрема, і про представників команди Лукашенка. Надалі відносини Лукашенка зі ЗМІ ще поскладнішали. В 1997 році, наприклад, було заарештовано власного кореспондента ГРТ у Білорусі Павла Шеремета за обвинуваченням у нелегальному перетині держкордону. Його відпустили на волю лише під тиском російського керівництва. Того самого 1997-го з Білорусі депортували власкора НТБ Олександра Ступникова. Через шість років країну змушений був залишити ще один журналіст НТБ Павло Селін. За роки правління Олександра Лукашенка ринок засобів масової інформації збіднів. Багато недержавних газет було закрито, а державні ЗМІ можна назвати певніш органами пропаганди.

Ганна ПЕТРОВСЬКА.
Мінськ.

АНОМАЛІЇ

Хто «посміхається» нам з Марса?

Минулої середи наш космічний сусіда Марс наблизився до нас на найменшу за останні 60 тисяч років відстань — 0,373 астрономічної одиниці (55,8 млн. км). 1988 року, коли ця планета востаннє зближувалася з Землею, відстань була більшою майже на 3 мільйони кілометрів. Це унікальне астрономічне явище, породило багато побоювань. Дехто очікував навали марсіан, дехто пророкував усілякі катаклізми, пов'язані з дуже негативною астрологічною репутацією Червоної планети. Зокрема, зближення з космічним усобленням древнього бога війни, на думку деяких астрологів, мало призвести до ескалації наявних військових конфліктів і виникнення нових. Нас лякали новими терактами і замахами, але, здається, обійшлося. Вибухи, перестрілки, бойові зіткнення й аварії, звичайно, були, але Велике протистояння тут ні до чого. Із завданням знищення собі подібних люди, схоже, і так добре справляються, незалежно від розташування планет у Сонячній системі.

Якщо й казати про якісь наслідки безпрецедентного зближення, то вони пов'язані з підвищенням інтересу до загадок і таємниць четвертої планети. Слід наголосити, що і того, і того в Марса більш ніж досить.

З 1960 року США і СРСР відрядили до Червоної планети тридцять одну дослідницьку міжпланетну станцію. Але неначе зла доля витала над марсіанськими програмами обох країн: лише третина цих апаратів тією чи іншою мірою виконала своє завдання, решта або зникали на шляху до Марса, втрачали зв'язок з наземними центрами керування, або загадково гинули.

Зрозуміло, кожній із катастроф було знайдено правдоподібне пояснення. В одних випадках винні непередбачені обставини, в інших — конструктивні недоробки, у третіх — людські помилки (в одному випадку, наприклад, програмісти переплутали фути з метрами, внаслідок чого апарат упав на поверхню планети).

Однак ця нескінченна низка невдач змушує замислитися: чи немає в загибелі всіх космічних апаратів якоїсь таємної закономірності? Чи можна списати всю цю серію катастроф на природні у кожній справі початкові невдачі? Чи можна виправдати їх теорією імовірностей? Найімовірніше, так. Але палкі прихильники існування на Марсі розумного життя переконані, що загибель станцій можна пояснити лише підступною діяльністю марсіан (включаючи їхніх таємних агентів на Землі), що міцно тримають на замку свої незримі кордони.

Коли до околиць Марса добрався радянський апарат «Фобос-2», почав передавати знімки і зненацька припинив зв'язок, по телебаченню, що транслювало історичні кадри, показали одне останнє зображення — незрозумілу веретеноподібну тінь, що насувалася на апарат.

З Фобосом, одним із двох супутників Марса, взагалі пов'язано досить багато непояснених історій. У його ландшафті виявлено загадкові рівнобіжні борозни завширшки до 600 метрів і завглибшки до 100 метрів. Крім того, Фобос (як і Деймос) обертається в протилежний усім супутникам планет земної групи бік. Відомий астрофізик Йосип Шкловський свого часу висловив гіпотезу, що Фобос — порожнисте тіло. Але в космосі не може виникнути природне порожнисте тіло. Отже, Фобос (діаметр 20 км) — штучний супутник, покинутий мешканцями? У 1988—1989 роках загинули два найкращі радянські міжпланетні апарати, запущені до загадкового об'єкта. У першому випадку помилився оператор ЦУПу. В другому — усе списали на метеоритний пояс навколо Марса, але це — «стрілочник», його провину не доведено.

Щодо життя на Марсі суперечки тривають. Зустріти, щоправда, розумних істот на Червоній планеті нині ніхто не очікує, а найпростіші організми цілком здатні існувати в її суворих умовах. Австралійські дослідники висунули цікаву гіпотезу, котра пояснює наявність на поверхні планети в районі Моря Еллади точок з аномально високою температурою. Їхня температура приблизно на 10 градусів вища за температуру навколишньої поверхні, незалежно від часу доби. Учені з Мельбурнського університету вважають, що причиною аномалій може бути термальна чи вулканічна активність, що призводить до викидів водяної пари. Потрапляючи в атмосферу, пара дуже швидко замерзає, внаслідок чого з'являються своєрідні крижані «вежі» — утворення, аналогічні наявним в Антарктиці. Дослідники гадають, що в таких районах Червоної планети може існувати життя. Завдяки викидам гарячої пари і газу в цих зонах може бути рідка вода, а крім того, Море Еллади — це западина, шар атмосфери над якою досить великий.

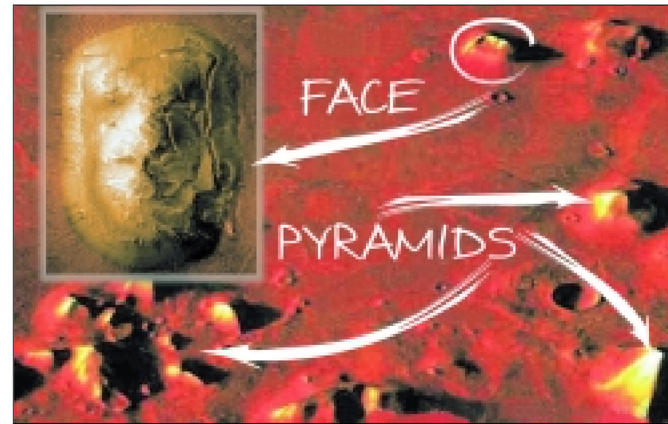
Відсутність розумного життя на Марсі в наш час не заважає ентузіастам шукати там сліди древньої цивілізації. Крім Фобоса, найперспективніший щодо цього розташований у північній півкулі район Цедонія з комплексом «пірамід» і знаменитим «обличчям Сфінкса». Обличчя — це кам'яне утворення на поверхні планети, разюче подібне до людського лику. Воно має майже 2,5 кілометра завдовжки, 2 — завширшки і 0,4 — заввишки.

Комп'ютерна обробка зображень дає можливість побачити на знімках, отриманих апаратом «Вікінг-2», не тільки ніс і очі, а й структуру рота і навіть щось схоже на зуби. Деякі дослідники бачать на велетенському барельєфі і щось подібне до корони, і навіть смугастий головний убір — на зразок тих, що їх носили єгипетські фараони. Загалом, виходить Сфінкс! А розташовані поруч утворення ідентифікують як комплекс пірамід у Гізі.

Останні дослідження цієї області, проведені штучним супутником Марса «Одіссей», щоправда, нічого незвичайного на рівнині не знайшли. Але ентузіасти не сумують, розраховуючи на три нові космічні апарати, направлені до Марса. Два американських і європейський дослідницькі комплекси повинні досягти околиць планети до січня наступного року.

І, зрозуміло, всі — і прихильники гіпотез про марсіанське життя, і їхні супротивники — з нетерпінням очікують пілотованого польоту до Червоної планети, який може відбутися приблизно 2020 року. За деякими відомостями, NASA розробляє нині плазмові двигуни, що дадуть можливість направити пілотовані кораблі на Марса десь за 10 років. Як твердить американський астронавт Франклін Чанг-Діаз, «компактний мотор, що працює на паливі на основі плазми і здатний витримувати температуру до шести тисяч градусів, буде розроблений агентством уже 2004 року», після чого «мотор буде протестовано на міжнародній космічній станції, а керований політ на Червону планету може бути призначений уже на 2018 рік».

Олег ДЕНИСОВ.

На знімку 1976 року: район Цедонія з окресленими «лицем» та «пірамідами». У лівому куті — «сфінкс» крупним планом (знімок 2002 року)

СУСПІЛЬСТВО

Щоб на поверхні тривало життя

Чи будуть завтра святкові столи у шахтарів?

(Початок на 1-й стор.).

Туди, де вже бував

Спочатку нас повезли у Ровеньки. Пильно вдивляюся в місцевий знайомий і призабутий пейзаж. На початку 60-х гостював тут у рідного дядька. Він був старшим за мене на п'ять років. Але ось уже майже двадцять років його немає серед живих. Вугільна пилюка геть із'їла дядькові легені. Навіть столичні лікарі нічим не могли зарадити... До речі, мій другий рідний дядько, який також молодим і дужим подався на шахту, став там інвалідом і нині дотягує вік на Чернігівщині.

Ось чому я сприймав усю інформацію, яку надавали нам під час прес-туру, з певною насторогою. І цей настрій, мабуть, ще більше б посилився, якби технічний директор держпідприємства «Ровенькиантрацит» Микола Занін і голова територіального профкому Микола Полухін, замість хизування непоганими виробничими показниками, не перейшли одразу до проблем і «дивацтв», з якими їм доводиться зустрічатися.

З наданих нам прес-службою облдержадміністрації матеріалів ми вже знали: саме тут добувають 47 відсотків загального обсягу українського антрациту. Торік план виконали 30 серпня, додатково добули 2,8 млн. тонн вугілля. Набраний темп зберігають і нині. За сім місяців добули понад план 1,7 млн. Цьогорічне завдання планують завершити на початку вересня. Вагомо? Гадаю, що так.

Кореспондент Укрінформу Вадим ЛІСНИЙ 27 липня ц. р. зафіксував один з переможних і щасливих моментів (знімок внизу): з початку року ДП «Ровенькиантрацит» вже тоді видобуло 5 млн. тонн антрациту.

Запорукою нинішнього непоганого виробничого стану тут вважають те, що зберегли найцінніше — мозковий центр, себто інженерно-технічних працівників. І те, що дотримувалися не жорстоких ринкових засад, а використали вивірений життям принцип взаємодопомоги колективів один одному, маневруванням ресурсами, технікою тощо.

Нині це підприємство, за оцінкою Мінпаливенерго, серед кращих у галузі — воно в списку таких у згаданій телеграмі.

Тепер щодо «дивацтв»

— Хоча працюємо добре, але нормально жити не можна, — пояснювали нам керівники підприємства. — Весь прибуток іде на поточні оплати, утримання соціальної сфери, погашення заборгованості. На розвиток нічого не залишається. Змушені брати кредити.

Якою ще, як не дивацькою, можна назвати практику, коли тільки-но завантажили вугілля у залізничний вагон, як на шию підприємства одразу накидається тугий податковий зашморг...

Здавалося б, вихід для підприємства — у збільшенні вартості вугілля, що реалізується. Та представники ДП переконували: цього робити не слід. Бо автоматично підвищаться ціни на електроенергію, а відтак — на всі товари й послуги. «Це подорожчання зачепить і нас, шахтарів, адже ми також споживачі», — казали нам.

Очі шахтарів світилися радістю

На шахті імені М. Фрунзе був запланований спуск у підземне царство. Перед цим її директор Олександр Єсенков також «дозарядив» нас парадоксальним фінансовим становищем, зокрема, цієї кращої шахти не лише у ДП «Ровенькиантрацит». За сім місяців тут отримали прибутку від реалізації продукції на суму понад 20 млн. гривень. Разом з тим за цей же час збитки досягли майже 16 млн. Ось таке вимушене господарювання.

До такого парадоксу призвели перегляд цін на головні виробничі фонди, нарахування штрафів за несвоєчасне перерахування коштів до бюджету тощо. І нікому ніякого діла до того, що останнє — наслідок затримки плати споживачів за отриману продукцію. Чому ж мають страждати шахтарі? Тому вони не відвантажують тепер продукцію до попередньої оплати.

... У сімдесятих роках мені довелося спускатися в стару шахту. У кліті, довкола шахтного «ліфта» не струмками, а потоками стікала іржава вода. Штреком важко було пройти — скрізь вода, чвякання під ногами. Гнітюча була картина. «Невже знову таке саме побачу?» — подумалось.

Ні, у підземних лабіринтах сухо. Вони облаштовані. Я б сказав, тут навіть чисто. Не приховували своєї гордості наші супроводжувачі, представники шахти, зокрема згадуваний вище Микола Занін.

Повертаємося. На лаві біля підйомника більше, ніж ми, замурзані шахтарі. Вони щойно з лав. Обличчя втомлені, а очі світяться радістю. Вдало попрацювали. Повертаються живі-здорові. Що ще треба справжнім чоловікам?! На зустрічному шляху підйомник «подає» свіженьких і чистеньких гірників. У всіх спокійні, зосереджені обличчя. Попереду — важка зміна.

А Бортников — за підвищення цін

Шахту «Самсонівську-Західну» почали будувати ще у 1965 році. А ввели в дію лише у 1999 році. Тут не було заплановано наш спуск у підземне трудове царство. Тому нема змоги порівнювати, зіставляти. А зовні це сучасне підприємство. І ніби все тут добре.

Але ж ні. Та ж фінансова скрута. І з неї директор шахти Олексій Бортников бачить у... підвищенні ціни на вугілля. Хоча б відсотків на п'ятнадцять.

Ось такі різні підходи й розуміння загальнодержавного значення зростання ціни на вугілля.

На «Білорічинській» моляться. На інвестора

Шахта «Білорічинська» ДП «Луганськвугілля» вже лежала у глибокій банкрутській могилі. У ході здійснення плану санації — системи заходів із запобігання банкрутству, на щастя, знайшовся інвестор. Оцінивши пласти й потужність шахти, компанія «Валентин-інвестор» розпочала повну реконструкцію підприємства. І тепер Анатолій Удовика ніби директор, а ніби — й ні. Бо розпоряджається фінансами тут керівник санації Володимир Гончар. Але вони обидва працюють злагоджено, цілеспрямовано. Навперебій розповідали про нововведення, замінене устаткування. Про те, як шахта оживає.

Щоб переконатися в цьому, підходжу до групи шахтарів, які готувалися до спуску в шахту.

— *Вам розповіли правду,* — *відповідає одночасно кілька чоловік,* — *ми задоволені тим, що відбувається нині у нас.*

— А як же з боргами в зарплаті?

— *Та вже грець із ними. Якби зараз платили. А зараз платять. І регулярно. Ми скучили за роботою. Ми не хочемо страйкувати. Нам хочеться працювати, заробляти, давати вугілля країні. Сподіваємося, через деякий час наша шахта стане кращою.*

Цікава й важлива ще ось така новина. Інвестор створює на шахті власний гірничорятувальний загін. Витрачає чималі кошти на облаштування приміщення, придбання спорядження. Тут діятиме спеціальний навчально-тренувальний полігон, через який планують «пропустити» всіх шахтарів. І не дозволять працювати під землею тим, хто не вмітиме правильно поводитися в аварійній ситуації.

— *Інвестор має турбуватися про людей, шахту. Краще вкласти кошти в попередження аварій, ніж потім — на подолання їх наслідків,* — *коментує В. Гончар.*

Влучили в десятку

Ця шахта поставила крапку в моїх сумнівах: що характерне для цієї галузі? Постійні твердження, що в ній геть усе погано. Вона помирає, життя шахтарів стало нестерпним. І через аварії, і через хронічну невиплату зарплати, велику загальну заборгованість на багатьох шахтах.

Усе це так. Але ж постійними балачками, скиглінням про всуціль поганий стан справі не зарадиш. Та й неправдою буде констатування загального занепаду, повної руїнації галузі. Намагання не помічати і зрушень на краще — також невірне.

Та чому ж тоді привітання шахтарям Міністра палива та енергетики Сергія Єрмілова видається дещо пишномовним і водночас скромним? Певно, тому, що, як видно з наданої редакції аналітичної довідки виробничо-економічної діяльності галузі за перше півріччя, вуглевидобувні підприємства виконали планове завдання лише на 95,4 відсотка. Не радують і багато інших важливих показників. Не вистачає 35 тисяч робітників з видобутку вугілля. Їх кількість зменшилася проти минулого року майже на 12 тисяч чоловік. Розчарувавшись, не дочекавшись платні, шахтарі розбігаються хто куди.

Однак, за даними прес-служби міністерства, у липні—серпні помітне поліпшення виробничих показників. Тож, справді, з'явилися підстави казати про позитивну динаміку в галузі. І що реформування її, розпочате Мінпаливенерго, згодом, мабуть, принесе бажаний успіх. Повинно принести. Звісно, досягти цього за нинішнього стану шахт і досить слабкої державної підтримки буде важко. За відсутності коштів не порятує галузь і цільова комплексна програма «Українське вугілля», якщо її не підкріплять мільйонами необхідних гривень. Якщо на шахти не прийдуть зацікавлені інвестори-рятівники.

Відповідаючи далі на гостріші запитання журналістів, голова Луганської облдержадміністрації Олександр Єфремов досить глибоко й відверто заглиблювався в наявні проблеми на шахтах, у шахтарських селищах і не пом'якшував ще досить складну загальну ситуацію. А показане й почуте нами засвідчило: вугільну галузь у цій області поступово підводять з колін. Шахтарі області при цьогорічному завданні 24,38 пообіцяли добути 25,5 млн. тонн вугілля. Підстава? Загальне перевиконання завдань семи минулих місяців і попередньо — восьмого.

За різні, але всі сядуть за столи

Уже сьогодні в шахтарських родинах готуються святкові столи. Вони будуть різні. Багаті й скромні. Але будуть неодмінно. За багатшими, певно, дякуватимуть Богові. За скромними — лаятимуть керівників держави. Нинішніх і минулих. І це буде справедливо.

Я також підніму завтра келих за своїх дядьків! За всіх шахтарів, котрі щодня спускаються під землю, щоб на поверхні зберегти життя. Потужних вам усім лав, безпечних вибоїв, гарних заробітків, міцного здоров'я, щастя! З професійним святом, друзі!

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Луганська область — Київ.

Знімки зверху фотокореспондент нашої газети Сергій КОВАЛЬЧУК зробив на шахті імені М. Фрунзе.

АКЦІЇ

Вугілля, музика і духовність

Сьогодні в Красноармійську урочисто відкривають першу в місті економіко-гуманітарну гімназію, засновану з ініціативи народного депутата України Леоніда Байсарова. Новий навчальний заклад має солідну матеріальну базу. Про це подбали трудовий колектив ВАТ «Вугільна компанія «Шахта «Красноармійська-Західна №1» і благодійний фонд «Надія». Викладання в гімназії здійснюватимуть українською мовою, із поглибленим вивченням предметів економіко-правового і гуманітарного напрямів. Крім точних і гуманітарних наук, у навчальному плані гімназії — уроки етики та естетики, музики, хореографії і театру. Розкрити здібності кожної дитини допоможе робота в клубах за інтересами, заняття різними видами спорту. До речі, сумлінне навчання тут заохочуватимуть спеціальною системою стипендій.

— Україна поступово переходить до нового типу гуманітично-інноваційної освіти, що має сприяти позитивним змінам у науці, виробництві, духовному відродженні, національної свідомості і культури, — відзначив Л. Байсаров. — Відкриття в Красноармійську гуманітарної гімназії —вагомий крок у цьому напрямі. Сподіваюся, здобута освіта стане міцним фундаментом для формування гармонійно розвиненої, успішної особистості.

Відкриття гімназії — одна з яскравих подій у програмі святкування Дня незалежності України і Дня шахтаря, що триває у виборчому окрузі № 49 під патронатом народного депутата. Чимало акцій організували Красноармійська міська організація Партії регіонів і благодійний фонд «Надія». З успіхом пройшли Малі Олімпійські ігри регіону «Підкорення Олімпу», відкритий чемпіонат з флорболу, велике спортивне свято за участю провідних спортсменів регіону «Дорогу здолає той, хто йде». Не залишилися поза увагою найзнедоленіші — інваліди, діти, що залишилися без батьківської опіки: для них підготовлено благодійні акції. У святковій програмі знайшлося місце і виступам вуличного театру, і театралізованій ігровій програмі «Ярмарок чудес», і фестивалю молодіжної культури «Зі століттям нарівні», і конференції з молодіжних проблем — її ініціатором стала асоціація молоді вугільної компанії «Шахта «Красноармійська - Західна №1».

Кращих представників почесної, хоча і нелегкої професії шахтаря вшанували на урочистих зборах, присвячених святу гірників. Велику культурну програму підготували творчі колективи Палацу культури вугільної компанії й інших установ культури округу. Втретє в Красноармійську відбувся регіональний фестиваль шахтарської пісні «Чорне золото Донбасу», майстри художньої самодіяльності побували з концертами в трудових колективах шахт округу, а свято шахтарської праці за участю популярних українських виконавців став заключним акордом у ланцюзі торжеств.

Ліна КУЩ.

▼ Донецька область.

Варіант Аптекарєва

Володимир Аптекарєв посадив серце за кілька років, намагаючись довести те, що, здавалося б, доводити не треба. Чи є суб'єктом культури Спілка художників? А Спілка журналістів? А, приміром, театральних діячів? Хто б сумнівався! Але...

Карта оборонних дій

Коли 1997 року Володимир Аптекарєв укладав договір на оренду приміщення під майстерню на техповерсі будинку 9 по вулиці 40-річчя Жовтня, він і гадки не мав, яке продовження матиме ця історія. Майстерню він отримав від Спілки художників (до того мав творчий притулок на вулиці Горького).

Нині його робоче місце нагадує похідну канцелярію військового штабу. Де бракує хіба що карти наступу і оборони з адресами адміністрації Президента України, Уповноваженої Верховної Ради з прав людини, Голосіївської райдержадміністрації, творчих спілок, районного комунпідприємства житлового господарства... Замість того щоб зануритись у творчість, художник вивчає юриспруденцію. Він підкований у цьому так, що може консультувати чинуш. Тільки ось розуміння тих самих статей у них і в нього часто не збігається.

— Майстерня — це ніша площею 26 квадратних метрів у техповерсі багатоповерхівки, — розповідає Володимир Іларіонович. — Цементна підлога, висота стелі — 197 см. Останнім часом я платив суто за метраж — 11 грн. 70 коп. плюс ПДВ (хоча води, туалету, батареї мене позбавили). Як раптом від мене стали вимагати, щоб сплачував ще й земельний податок.

«Використання землі в Україні є платним. Платниками цієї плати є власники землі та землекористувачі, в тому числі орендарі. Об'єктом оподаткування є земельна ділянка, яка передана у власність, або надана в користування на умовах оренди». Ні, ця цитата не з пам'ятки законослухняного аграрія. Це — рядки з листа Голосіївської РДА до Володимира Аптекарєва, котрі повторювалися протягом останніх двох років у різних варіаціях. Так, звичайно, відповідно до Закону «Про плату за землю» від 03.07.92, від земельного податку звільнені вітчизняні заклади культури, науки, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, фізкультури та спорту, зазначається також у цих посланнях. Проте (читайте уважно!): «Оскільки Київська спілка художників є громадською організацією, то пільги <...> на неї не поширюються».

Про підступні терміни

Якщо перекласти це на нормальну мову, то вийде приблизно таке. Спілка художників не є суб'єктом культури. Або: Спілка художників до культури відношення не має. «Обережніше з термінами!» — застерігав Камю. І був правий, бо циркулярське слововблуддя часом завершується такою абракадаброю!

Володимир Іларіонович не бажає платити за землю, адже ніякої землі в його розпорядженні немає (хоча, до речі, деякий час платив, та вчасно схаменувся). Він орієнтується в законодавстві і знає: земельного податку не сплачують установи культури. Не сплачують його і пенсіонери (В. Аптекарєв — пенсіонер). Господарською діяльністю він не займається — хоча б тому, що митці на цій планеті виконують дещо іншу функцію.

До слова, в одному з листів райдержадміністрації нашому героєві було запропоновано доволі дивний варіант спілкування: «Для спрощення орендних відносин пропонуємо Вам використати своє право на підставі ст. 6 Закону України «Про оренду державного та комунального майна», виступити орендарем як член Спілки художників (фізична особа), попередньо зареєструвавшись як суб'єкт підприємницької діяльності».

Та в Володимира Іларіоновича є власний варіант. Пенсіонер Аптекарєв не хоче платити за те, чого не має і чого не робить. Він має відношення до найпрестижнішого ешелону митців, якими офіційно визнано членів творчих спілок. У цьому небажанні його підтримали спілки, членом яких він є. Коли районне комунпідприємство звернулося до Спілки художників, мовляв, заплатіть за Аптекарєва 416 гривень земельного податку, у спілці відповіли, що робити цього не будуть, до того ж питання про надання цієї майстерні вирішували люди, котрих давно переобрали.

Якби терміни в законах чіткіше виражали сутність предметів і явищ, не довелося б 70-річному художникові когось переконувати, що він — не верблюд.

> **З Енциклопедії сучасної України**
>
> «Аптекарєв Володимир Іларіонович (28.01.33, смт Любар Житомирської обл.) — плакатист, ілюстратор. Член Спілки фотохудожників України, Національної спілки журналістів України. Закінчив поліграфічний інститут (Львів, 1963). <...>. Від 1953 р. працював у Київському товаристві художників, згодом — Художньому фонді. Одночасно співпрацював з республіканськими видавництвами «Веселка», «Дніпро», «Молодь», «Радянський письменник», «Політвидав», «Музична Україна», «Агітплакат» СХУ, а також з республіканськими журналами, газетами, Радіотелеграфним агентством України. Проілюстрував понад 100 видань. Від 1961 р. учасник багатьох республіканських, всесоюзних та міжнародних виставок».
>
> **Т.1, стор. 620. Київ — 2001.**

Студійний стриптиз на легальних засадах

Звернімося до «Основ законодавства України про культуру» (остання редакція від 01.01.03, ст. 21). Цей документ гарантує «розвиток мережі різних за видами діяльності та формою власності закладів, підприємств та організацій культури», до яких зокрема належать і дизайнерські, реставраційні центри й майстерні. Та сама стаття забороняє ліквідацію або перепрофілювання закладів, підприємств і організацій культури.

А що це, як не перепрофілювання, коли художника плутають з орачем чи городником? А що це, як не ліквідація, коли в разі неслухняності його викинуть з майстерні геть?

У статті 12-й «Основ...» визначено поняття «діяльність у сфері культури». Це, зокрема, — «створення, розповсюдження і популяризація творів літератури та мистецтва». Також роз'яснено, хто такі «суб'єкти діяльності у сфері культури». Серед них — «професійні творчі працівники», «творчі спілки». І це для виходу з нашого лексичного лабіринту істотно. Бо тоді столична Спілка художників автоматично відвоює собі право вважатися не селянським господарством, а суб'єктом культури. Про який тоді земельний податок можна говорити, питається?..

Розумні розуміють аномальність того, що відбувається. І пов'язують це з уже звичними заходами, ініційованими державою, що поступально роздягають митців до нитки. Пригадую, як десять років тому друзі-художники не могли оговтатись від доленосної й суперечливої постанови Кабміну «Про державну підтримку творчих спілок, преси та книговидавничої справи». Тоді, 15 березня 1993 року, для майстерень-студій було встановлено плату за користування електроенергією, телефоном та комунальними послугами за нормами, визначеними для житлових приміщень.

Між художниками подейкують: у столиці існує чорний реєстр, в якому вказано 300 спілчанських майстерень, що їх заберуть під двірницькі. У цьому для когось, певне, є сенс: прибутковою можна зробити навіть собачу будку. А що візьмеш з кімнати, де сидить митець і невідомо чим займається? Певне, малює гроші. Якби в суспільстві міркували інакше, мабуть, Міністерство фінансів України не зверталося б до Кабінету міністрів з проханням відмінити вище згадувану постанову. Так, рекетирську. Проте без неї існування творчих майстерень у звичному вигляді взагалі під великим питанням. Оскільки знайдеться чимало хитрунів, котрі, прикриваючись міркуваннями державної доцільності, накладуть лапу на кімнатки беззахисних художників. А людей мистецтва пустять під укіс.

Нещодавно в інтерв'ю нашій газеті віце-прем'єр України з гуманітарних питань Дмитро Табачник запевнив, що жодних рішень, які позбавляли б пільг членів творчих спілок, Кабмін не готує. Поживемо — побачимо...

> **Мовою документів**
>
> «Професійний творчий працівник — фізична особа, творча діяльність якої становить її основне заняття, що завершується створенням і оприлюдненням творів або їх інтерпретацією в галузі культури та мистецтва і є головним джерелом її доходів, незалежно від того, має вона чи не має будь-які юридично оформлені трудові відносини;
>
> творча спілка — добровільне об'єднання професійних творчих працівників відповідно фахового напряму в галузі культури та мистецтва, яке має фіксоване членство і діє на підставі статуту».
>
> **Із Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» (стаття 1).**

Епілог

Роздивляючись роботи Володимира Аптекарєва (плакати у відомих журналах, ескізи, книжкові ілюстрації), запитала в автора:

— Зрештою, всю цю лахву з майстернями, званнями, пільгами розвели за Радянського Союзу. Ніде в світі художникам не надають низки студій...

Володимир Іларіонович аж вибухнув:

— Ми не живемо ні у Франції, ні в Штатах! Ми — наступники тієї держави. Мені зробили умови, щоб я міг заробляти? Прожити вітчизняні художники своєю працею не можуть! Ми хочемо в Євросоюз? Так створіть нам ситуацію, гідну європейців! У нас же досі немає арт-ринку!..

І додав уже спокійніше, мовляв, якщо їм не потрібні художники — хай так і скажуть.

А й справді: якщо країні не потрібні художники, фотографи, дизайнери, артисти, журналісти, письменники, якщо припустити, що їх усіх раптом не стане... Не так, як у 1937-му. А суто гіпотетично. Чи не соромно буде таку країну показувати світові? Ні, такого не буде ніколи...

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімках: ілюстрації Володимира Аптекарєва.

ТЕРНИСТІ ШЛЯХИ

■ *Людина-епоха*

Магія інтровертності

Ларису Кадочникову вітаємо з днем народження!

Обличчя з обкладинки журналу, обережно вирізане й переміщене на стіну самотнього мрійника... Ікона, мадонна з листівки, обережно вкладена в альбом із золотими літерами «Актори» на синій тканині... Кришталева дива Лариса Кадочникова купалася у зливі слави вже на початку своєї дивовижної творчої історії.

Москвичка, випускниця майстерні О. Пижової у ВДІКу, актриса «Современника», талант якої на весь голос заявив про себе у Києві 60-х років. «Тіні забутих предків» (1964), «Криниця для спраглих» (1965), «Комісари» (1969), «Білий птах з чорною ознакою» (1971)... В доробку Лариси Валентинівни два десятки кіноролей. А театру вона присвятила левову частку акторського життя. І все-таки ті, перші її стрічки незабутньої ренесансної доби, коли вся Європа жила єдиним неймовірним кіноекспериментом, назавжди в нашій пам'яті. Таке кіно, як тоді в Україні, не знімали більше ніде. Шкода, що дим від того полум'я давно розвіявся, що біла смуга для вітчизняного екрана залишилася далеко позаду.

Ларису Кадочникову закономірно визнали примою української нової хвилі. Вона представляла тип жінки, незвичний для тодішнього глядацького ока. А також абсолютно інший тип актриси, яка довела, що інтровертність навіть впливовіша, ніж наївна галаслива відкритість ширвжитковних радянських кіноперсонажів. І що темперамент, захований у глибині очей, — це особливість програмувати вдачу цілої картини. Утім, право задавати тональність кінострічці чи виставі вона залишила за собою назавжди. Також і тоді, коли вже грала зрілих героїнь: і на сцені Національного драмтеатру імені Лесі Українки, і в кінороботах «Злет», «Чорна курка, або Підземні жителі», «Історія одного кохання», «Крадіжка»...

Щедро наділена природою, Лариса Валентинівна знайшла себе також в образотворчому мистецтві. Полотна та фарби компенсують те, з чим нині не може впоратись кінематограф. Якщо кіно занепало, а столичний театральний пегас бігає по колу, треба шукати іншої самореалізації. Для самодостатньої особистості, для справжнього таланту це нескладно.

Ольга КРАСОВСЬКА.

На знімку: Лариса Кадочникова в ролі Дездемони.

Фото з архіву «ГУ».

■ *Повертаючись до надрукованого*

Газета волає. Начальник слухає та їсть

Квартирним поневірянням відомого живописця, головного художника Хмельницького обласного театру ляльок Михайла Ніколаєва «Голос України» присвятив уже три публікації (4.02, 25.03, 6.05 поточного року). З порушеного питання ми зверталися до Леся Танюка, голови Комітету Верховної Ради з питань культури і духовності, а також листувалися з хмельницькими обласними владними структурами. Від цих структур отримували відписки, котрими місцеві чиновники намагалися нагодувати «четверту владу».

Коротка фабула. 16 років митець працює у театрі і мешкає у відомчій квартирі. Випускник Ленінградського інституту театру, музики та кінематографії, Михайло Юрійович з 15.09.88 стоїть на пільговому квартирному обліку як молодий спеціаліст. Кілька років тому Ніколаєв став дідом, а житло йому досі не належить. Хоча за законом він мав на нього право після 10 років роботи на рідну державу. Завдяки міській прокуратурі та «Голосові України» усе-таки вдалося добитися того, щоб сім'я Ніколаєвих нарешті прописалася у квартирі.

У паперах чиновники вперто називають Михайлову квартиру гуртожитком. Їм це вигідно, адже це гальмує процес надання житла. Облуправління культури відмахнулося від газети, як від настирливої мухи: питання не вирішено, однак торік «прийнято обласну Програму розвитку культури <...>, якою передбачено виділення коштів на будівництво житла для відомих митців та творчої молоді». Наступний статус нашого героя — уже не молодого, але відомого — малює перспективу очікування квартири ще років 15, до глибокої пенсії.

Жодного разу відповідь газеті Верховної Ради не підписала начальник обласного управління культури Олена Ільїнська. Кажуть, хворіла. Але ж, певне, не протягом усього відрізку часу між нашими публікаціями: 4 лютого—6 травня? А коли так довго, то у нас тоді є деякі запитання до обласної державної адміністрації та до Міністерства культури і мистецтв України. Облдержадміністрації, до речі, замість активного втручання — все-таки всеукраїнська газета про вас пише, шановні! — поклалася на свідомість керівництва облуправління. І дарма. Пані Ільїнська, мабуть, проти отримання квартири головним художником театру. Чому? Певне, є в неї свої мотиви. Хоча у дилемі — давати житло чи не давати? — останній голос саме за облдержадміністрацією та її управліннями. І зробити гарний жест керівною рукою дуже просто. Газетні виступи для облуправління — так, поодинокі постріли вночі. Прикро, погодьтеся. Ми тут пишемо не тому, що нам більше нема чим зайнятися. А тому, що прагнемо зробити життя людей краще. Ось і чекаємо від пані Ільїнської конструктивності і чітких роз'яснень: а чому, власне?..

Ігнорували наші публікації не дозволяють собі ні Кабмін, ні адміністрація Президента, ні Верховна Рада. А у Хмельницькому щось не так. Чи то сплять, чи то нехтують, чи то думають про щось інше.

Ніла ІВАНЕНКО. ▼

ОБ’ЄКТИВ

22 серпня. Голова Верховної Ради Володимир Литвин зустрівся з делегацією VIII Світового конгресу українців на чолі з Президентом Світового конгресу українців Аскольдом Лозинським.

23 серпня. Завершив роботу Національний Сорочинський ярмарок.

25 серпня. У столичному ландшафтному парку на Печерську пройшла традиційна, 48-ма, виставка квітів.

26 серпня. Президент України Леонід Кучма і Міністр транспорту Георгій Кірпа відкрили новий залізничний вокзал у Новгороді-Сіверському.

27 серпня. Представники жіночих організацій інвалідів і ветеранів, чорнобильських організацій провели мітинг перед будинком Київської держадміністрації на підтримку столичного голови.

28 серпня. У приміщенні УНІАН директор Наукового центру точного машинобудування Олександр Селюков продемонстрував національну версію модернізації автомата Калашникова — «Вепр».

24 серпня. Україна святкувала 12-ту річницю незалежності. На столичному Хрещатику відбувся військовий парад.

Фото Олександра КЛИМЕНКА, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Анастасії СИРОТКІНОЇ, Укрінформ.

СУСПІЛЬСТВО

Від Риму до Херсонеса

ІСТОРІЯ ВЧИТЬ НАЩАДКІВ

Колиска християнства Тавриди

Саме так називає Інкерманську долину Балаклавського району Севастополя Олексій Медведєв, священнослужитель, історик, письменник, фахівець з церковної археології у своїй чудовій книжці «Благословенный лик Тавриды» (Вид. «Таврия», Сімферополь, 1993 р.).

Чи можна собі уявити, що люди третього тисячоліття ходять тими самими стежками, милуються тими самими гірськими вершинами, припадають до тих самих джерел, що й священномученик Климент, ім'я якого згадується в Біблії (Послання до Філіппійців). Пам'ять про нього дбайливо зберігає найдавніший, і не лише в Криму, Інкерманський Свято-Климентовський чоловічий монастир, розташований на правому березі річки Чорної. А якщо ще згадати знамениту Інкерманську битву часів Першої оборони Севастополя, відому всьому світові під назвою Російська Голгофа (24 жовтня 1855 року), стає зрозуміло, чому так намагаються потрапити до цих місць віруючі, прочани, просто туристи, яких завжди раді прийняти гостинні ченці.

Саме до Херсонеських каменярень римський цесарь Траян заслав учня першоверховного Петра — Апостола Климента. Звідси, з Інкерманської долини, стало вперше поширюватися світло Євангельського вчення, яке ніс Андрій Первозванний — перший Апостол Тавриди, а через тридцять років його послідовник — священномученик Климент. Звідси брали початок християнські ідеї добра, правди і любові до ближнього між тисячами язичників. Тут святі брати Кирило і Мефодій проповідували хазарам і насаджували слов'янську писемність, прищеплювали благочестя аборигенам.

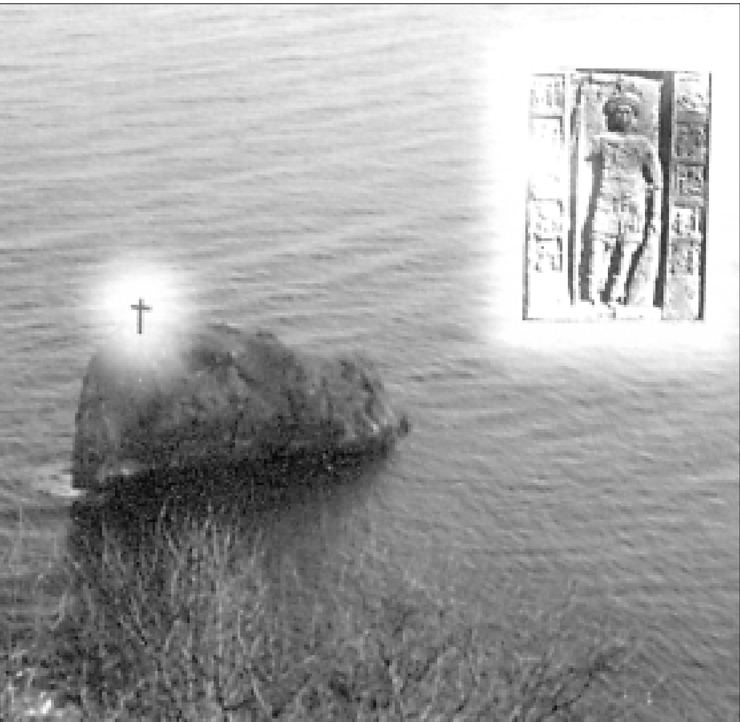
Давня церковна легенда розповідає про те, як Климент здійснив своє перше диво. Після його палкої молитви Господь подарував каторжанам, які потерпали від спраги, святе джерело, звістка про яке привабила сюди чимало людей. Слухаючи ревного проповідника віри Христової, сотні язичників приймали тут хрещення. У I столітті нової ери за допомогою Климента було зведено 75 храмів: як на наш погляд — то маленькі домашні церкви. А в самій Монастирській скелі руками Климента і його соратників було вирубано храм, що діє й донині в комплексі Інкерманської обителі. Апостольська діяльність святого в Тавриді стала відома Траяну, що був затятим гнобителем християн, і він страшенно розлютився. За його наказом пізньої осені 101 року третього Папу Римського, другого Апостола Тавриди, священномученика Климента втопили.

Щороку в день його смерті море відступало, і перед християнами з'являлася нерукотворна Ангельська церква, а в ній — тіло їхнього пастиря.

Згодом частину мощей Климента було перенесено до Риму, а його чесну главу Святий Рівноапостольний князь Володимир, хреститель Русі, переніс до Києва. Святий Климент став першим і на певний час єдиним покровителем Давньої Русі.

У II—III століттях християнство в Тавриді було придушено язичниками і знову почало відроджуватися з прибуттям сюди у 310 році двох святителів — Єфрема і Василя. В IV столітті тут оселилися готи. 679 року Інкерманську фортецю завоювали хазари, 864-го її відвідали просвітителі Кирило та Мефодій. Греки та італійці вже 702 року стали називати її Каламитою. Під цією назвою рештки фортеці на Монастирській скелі дійшли до наших днів. А вирубаний у ній монастир зберігся краще, хоча втратив, за оцінками істориків, дві третини своїх храмів і крипт.

Інкерманський печерний монастир, де зберігається рака з мощами священномученика Климента, — головна, але не єдина християнська святиня, розташована в Балаклавському районі Севастополя.

Тут зняв чалму турецький паша

Цю обитель зведено на місці язичницького капища богині-діви Діани, датованого 1700 роком до н. е. Саме тут у 60-ті роки I століття від Різдва Христового проповідував і облаштував першу печерну церкву Апостол Андрій Первозванний. А власне монастир з'явився біля мису Феолент (у давнину — гора Парфенон) значно пізніше, 891 року, і це пов'язано з дивовижною, історично правдивою подією.

Там, на месте диких оргий,
Византийцам без ветрил
Мученик святой Георгий
Образ чудный свой явил.

Олексій Медведєв.

Урятовані Георгієм Побідоносцем греки на знак подяки з благословення скіфського єпископа започаткували на скелястому березі обитель. Так печерну церкву біля мису Феолент було перетворено на Свято-Георгіївський монастир. Він має й другу, народну, назву — Балаклавський Афон. Сюди тягне прочан із Греції. Знайдений тут врятованими грецькими мореплавцями образ святого Георгія нині є одним з найцінніших експонатів Державного музею образотворчих мистецтв України в Києві.

Татари, витиснувши половців, у XIII столітті зайняли херсонеські землі, але християнський монастир залишився непошкодженим. Пізніше у Криму затвердилися генуезці й заволоділи Балаклавою, залишивши після себе нащадкам руїни знаменитої фортеці Чембало. Але й католики не завдали шкоди православній святині. І турецьку неволю пережив монастир, і Кримську війну (1853—1856 роки) також. За легендою, старовинні рукописи, документи про Балаклавський Свято-Георгієвський монастир вивіз до Константинополя останній архімандрит наприкінці XVIII століття. Хоча, за іншими версіями, їх разом з монастирськими скарбами заховано у гроті під водою, неподалік від скелі Явління, чи — у підземеллі обителі. Однак всі легенди збігаються в головному: «В угодний Богові час вони відкриються чернечій братії».

Під час Кримської війни англо-французькі війська окупували обитель й утримували всю братію в полоні майже два роки. І хоча ченці відкрито молилися про перемогу над іноземцями, ті не завдавали їм ніякого зла і навіть надавали для охорони п'ятнадцятеро солдатів. Мало того, французи-вартові не пустили до Хресто-Воздвиженського храму турецького головнокомандувача Омер-Пашу, який прибув на переговори, допоки він не зняв з голови чалму.

14 вересня 1891 року віруючі відсвяткували його перше тисячоліття. Саме до цієї ювілейної дати й було витесано в скелі сходи довжиною 300 саженів (640 метрів), що ведуть до моря. На скелі, де колись мореплавцям явився святий Георгій, установили кам'яний хрест з копією чудотворної ікони. До 1100-ліття започаткування монастиря (14.09.91 р.) на скелі Явління святого Георгія за допомогою гелікоптера встановили новий семиметровий хрест вагою майже півтори тонни. І тут, і в храмах Інкерманської обителі нині регулярно відправляють служби. Для відродження цих та інших святинь сивої Балаклави чимало зробив наш сучасник, подвижник архімандрит Августин (в миру — Олександр Половецький).

Його пам'ять у святинях жива

У квітні 1990 року отця Олександра було призначено настоятелем відновленої церкви Святих Дванадцяти Апостолів. 13 липня 1990 року храм освятили во ім'я Святих Дванадцяти Апостолів.

Сім років отець Олександр (з 1994 року він — ієромонах Августин) ревно виконував пасторські обов'язки. За такий короткий термін його трудами на території Балаклавського району постали з руїн монастирі святих Климента і Георгія, давній скит біля села Терновка, а також декілька храмів. День 13 вересня 1996 року у кримському православному календарі позначено чорним кольором — це дата загибелі намісника Балаклавського Свято-Георгієвського монастиря архімандрита Августина та ієромонаха Агапіта. Їх поховано на території Климентовської обителі.

Музей просто неба

За п'ятнадцять хвилин ходу від церкви Святих Дванадцяти Апостолів, що розташована в історичному центрі Балаклави, за триста метрів від нинішнього ринку, під час зведення будинку було виявлено стоянку римських легіонерів (139—161 роки н. е.). У серпні 1992-го тут знайшли скарб — це найдавніша нумізматична колекція з 57 срібних римських денаріїв (перша чверть III століття). Нещодавно, нинішнього літа, на місці майбутнього багатозіркового готелю, виявлено залишки турецької споруди XV століття. Історикам, археологам у Балаклаві роботи надовго вистачить, своє головне слово вони ще не сказали. На думку фахівців, найдавніше місто в Криму ще дуже мало вивчене.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

На знімках: печерна частина Свято-Климентовської обителі в Монастирській скелі; мис Феолент; скеля Явління та ікона Георгія Побідоносця.

Фото автора і з церковних архівів.

Севастополь—Балаклава—Інкерман.

ОГОЛОШЕННЯ

Інформація про зміни в персональному складі службових осіб акціонерного товариства "Кредит Банк (Україна)"

Посада	Прізвище, ім'я, по батькові	Володіє часткою в статутному капіталі емітента (%)	Зміни (призначено/ звільнено)	Дата прийняття рішення
Заступник Голови Правління	Гавриляк Ігор Володимирович	0.01240	призначено	21/08/2003

Примітки:

Призначення відбулося на підставі поданої заяви. Судимості за корисливі злочини вказана особа немає

Голова Правління АТ "Кредит Банк (Україна)" — *Кубів С. І.*
Головний Бухгалтер АТ "Кредит Банк (Україна)" — *Хома Т. М.*

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушив справу № 23/429 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Рекок» (01023, м. Київ, 40-річчя Жовтня, 120, корп. 1.; код ЕДРПОУ — 31109272) і введено мораторій на задоволення вимог кредиторів.
Розпорядником майна боржника призначено Пархацького Миколу Григоровича (ліцензія № 250193 серії АА, видана Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України 18.12.2001 р.).
Письмові заяви конкурсних кредиторів з підтверджуючими вимоги документами приймаються до господарського суду протягом 30 днів з дня опублікування оголошення. Копії заяв кредиторів та доданих до них документів направляються боржнику та розпоряднику майна.
Особи, що бажають прийняти участь в санації боржника, можуть подати розпоряднику майна заяву про участь у санації боржника та свої пропозиції відносно санації.

Дочернее предприятие «Научно-исследовательский институт здоровья семьи»
извещает о своей ликвидации.
Кредиторы, перед которыми предприятие имеет обязательства, могут заявить свои требования в течение двух месяцев с момента опубликования настоящего объявления.
Юридический алрес: 65039, г. Одесса, ул. Канатная, 134.
Код ОКПО 32145636. Тел. № 22-66-45; 22-60-68.

Приватне підприємство «Август-К»
код ЕДРПОУ 30638757, юридична адреса м. Київ, вул. Металістів, 17, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців з дня публікації оголошення за тел. 552-51-32.

Підприємство ВАТ «Вінницький завод «Ореол», код 14307937, ліквідовано на підставі Ухвали Господарського Суду по Вінницькій області від 13 червня 2003 року по справі № 27/5.

Підприємство ЗАТ «Хутростар». м. Жмеринка, код 00299996, ліквідовано на підставі Ухвали Господарського Суду по Вінницькій області від 27 червня 2003 року по справі № 81/5-1344.

Бердичівська державна лабораторія ветеринарної медицини,
Код 00717985 ліквідується. Претензії приймаються протягом 2 місяців за адресою: м. Бердичів, Житомирська обл., вул. Р. Люксембург, 31/1.

ТОВ «Укрвекор», код ЄДРПОУ — 32154352, юридична адреса: м. Київ, вул. Виборзька, 99, зареєстроване Солом'янською районною в м. Києві державною адміністрацією 17 жовтня 2002 року № 18941, повідомляє про свою ліквідацію.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Креоліт» (код ЗКПО 30567094, адреса: 25006, м. Кіровоград, вул. Дарвіна, 50), згідно рішення засновників, оголошує про свою ліквідацію.
Претензії кредиторів приймаються ліквідаційною комісією в порядку визначеному законодавством протягом двох місяців з дати публікації даного оголошення за адресою: 25006, м. Кіровоград, вул. Дарвіна, 50.

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) постановою від 21 травня 2003 року по справі № 20/54 Приватне підприємство «Свитязь» (69118, м. Запоріжжя, вул. Халтуріна, б. 6, код ЄДРПОУ 30055169, р/р 26003205020001 у Запорізькому КБ Приватбанк, м. Запоріжжя, МФО 313399) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором призначено Державну податкову інспекцію у Комунарському районі м. Запоріжжя (69050, м. Запоріжжя, вул. Оранжерейна, 23).

Господарським судом Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) постановою від 19 травня 2003 року по справі № 25/11 Приватне підприємство «Сервіс-Комплект» (69104, м. Запоріжжя, вул. Малиновського, б. 11-А, кв. 56, код ЄДРПОУ 30907111, р/р закрито) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором призначено Державну податкову інспекцію у Комунарському районі м. Запоріжжя (69050, м. Запоріжжя, вул. Оранжерейна, 23).

Господарський суд Вінницької області (21036, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) постановою від 14.08.2003 р. по справі № 5/335-03 визнав банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру Товариства з обмеженою відповідальністю «Надія» (23421, Вінницька обл., Мурован-Куриловецький район, с. Виноградне, Код ЄДРПОУ № 23064907, п/рахунок 260033914 в АППБ «Аваль» м. Вінниці, МФО 302247).
Ліквідатором призначено Козенюка Юхима Григоровича (ліцензія АА 249688 від 19.10.01 р., тел. (0432) 27-04-43, м. Вінниця, вул. Червоних курсантів, 8).

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) ухвалою від 23 червня 2003 року по справі № 5/129 Б, порушено справу про банкрутство Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Веселе» (Адеса: м. Краматорськ, Донецька область, вул.Ілліча, 153, р/р 260029801709 в Краматорському відділенні Укрсоцбанку, МФО 334486, код ЗКПО 31037753).
З 23 червня 2003 року запроваджено мораторій на задоволення вимог кредиторів.
Розпорядник майна арбітражний керуючий Мензаренко Ю. М. (ліцензія № 250217).
Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Вінницької області (21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке, шосе 7) порушено справу № 5/443-03 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Лілея» (23421, с. Виноградне Мурованокуриловецького району Вінницької області, п/р 260073141817 в Шаргородському безбалансовому відділенні ощадного банку, філія 054, смт. Муровані Курилівці, МФО 302076, код 30805149).
Розпорядником майна призначений Козенюк Ю. Г. (тел. (0432) 27-04-43, м. Вінниця, вул. Червоних курсантів, 8, оф. 15, ліцензія АА № 249688).
Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування даного оголошення.

Господарський суд Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) постановою від 12.08.2003 р. по справі № 6/92-8/72 визнав Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтерпост лімітед» (79008, м. Львів, вул. Гуцульська, 21, код ЄДРПОУ 13801380, рах. № 26006301365812 у філії «Залізничне відділення Промінвестбанку» в м. Львів, МФО 325105) банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру.
Ліквідатором призначений Опришко О. З. (ліцензія АА № 250459 від 29.04.2002 р., який мешкає за адресою: 79000, м. Львів, вул. Листопадового Чину, 7/2а).

Самоосвіта

Книжки я давно не читаю. Інтернет знаю лише як модне слово. І телевізор також не дивлюся. Та й що дивитися?! Тільки-но увімкнеш, звідти пика лізе: «Хочеш, вгадаю, як тебе звуть?» На інші канали почни перемикати, а там суфлери навперейми вгадувальнику підказують: «Кальве», «Педігріпал», «Галина з банкою»... Самі вони «кетсани»!..

Усю потрібну інформацію отримую на вулицях. Процес самоосвіти триває в мене неперервно дорогою на роботу. Або навпаки. Без відриву від процесу пересування і місцеперебування.

Найбільше, звичайно, на вулицях інформації про гастрольні заїзди залітних «зірок». Але на концерти я не ходжу. Навіть якщо це сатирики-гумористи. З останніми взагалі лихо тяжке: гидоти накажуть, аж плакати хочеться. І ще чекають, поки публіка зареготе. Як мені забагнеться смішного, я краще пройду Пантелеймонівською кілька зупинок трамваєм. Або піду на Привоз — там така сміхопанорама цілодобово, що хоч перейменовуй його на «Прикол». Та це все з царини розваг.

Для розширення світогляду є інший засіб. На вулицях, знаєте, такі біг-борди стоять, що написи на них можна з Туреччини без бінокля читати. Оце вам — невичерпне джерело знань. Із них я дізнався, що федеративний устрій притаманний не тільки для держав, а й для звичайних змішувачів. Отих, що у ванних і на кухнях. Кожний другий такий біг-борд сповіщає, що в міжнародній системі одиниць поряд з метром, грамом і секундою тепер розташувався якийсь «вінстон» — новий вимірник легкості.

Днями побачив нове звідомлення. На плакаті величезний ананас. І підпис: «яблуко». Я зрозумів, прийшов додому, вніс зміну до своєї енциклопедії: «Ананас — сорт яблук».

У можливостях гідрометцентру, схоже, багато хто засумнівався, й заходилися самі прогнози давати. Йду вулицею й читаю: «Влітку буде спекотно». Завернув за ріг, а там теж: «Улітку буде спекотно». Дістався перехрестя, а там уже з трьох боків: «Улітку буде спекотно». Озирнувся. Навколо всі без шуб і дублянок, на деревах листя, на клумбах квіти — отже, всі повірили. Та й прибутковий, мабуть-таки, цей бізнес, якщо комерсанти заходилися прогнозувати погоду...

Нові знання, звичайно, можуть породжувати й запитання. Бачу вже котрий рік: «Змінимо життя на краще!» Ну, гадаю, передвиборна боротьба не вщухає й на мить. З цікавості перевірив списки депутатів і політиків. Нема його там, отого Філіпса, що під закликом підписався. Може, це наш український «путін»?! Цікаво, хто це з грязі та в... Одне слово, хто це там у президенти?

Учора я теж вирішив у партійне життя зануритися, у всі тяжкі... його перипетії. З роботи повертаюся, бачу, новий біг-борд з'явився. На плакаті «памперсного» віку дитинча, вдягнене в костюм соняха, поряд великими літерами: «Прикрасимо все місто квітами». І підпис: «Партія зелених». Згоден, діти — то квіти нашого життя, лише не розумію, чому посівна без мене. Садивний матеріал, так би мовити, маю — аби грунт. Якщо для цього процесу потрібний, даруйте, членський квиток, то можу й до партії вступити. А коли при цьому надаватимуть не просто грунт, а неорану, вибачайте, цілину, то я і в ЦК погоджуюсь. Освіти в мене тепер вистачає... А раптом якісь проблеми, то завжди можу вдатися до самоосвіти. Благо, досвід уже маю, та й біг-борд ростуть, як гриби. І кількістю також.

Юрій АЗАНОВ.

Одеса.

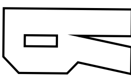
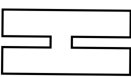
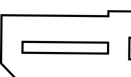

Мал. Василя ФЛЕРКА.

Питаннячко

Козел із міністерським портфелем: це козел чи міністр?

Цього дня

■ 1903 р. У Полтаві відкрито пам'ятник Іванові Котляревському. ■ 1908 р. У Сибіру сталося падіння так званого Тунгуського метеориту. ■ 1915 р. Помер геолог Леонід Лутугін. Досліджував, зокрема, Донбас. ■ 1918 р. У Москві скоєно замах на Леніна, в чому звинуватили есерку Каплан. ■ 1922 р. Народився поет-гуморист Павло Глазовий. ■ 1942 р. У Саратові відбувся Другий антифашистський мітинг представників українського народу. ■ 1954 р. Народився Президент Республіки Білорусь Олександр Лукашенко.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ на 1—7 вересня 2003 року

Цього тижня ви працюватимете заради свого фінансового становища та позбудетеся непотрібних зв'язків.

ОВЕН. Ваш організм істотно виснажений, тому почніть відновлювати життєві сили. Розв'язати фінансові проблеми вам допоможе начальство або владні особи. Можливе отримання невеликих сум від прихованої діяльності.

ТЕЛЕЦЬ. Якщо ви довго прагнули успіху, то залишилося зробити останнє зусилля і ви — на вершині, до якої так наполегливо йшли. Можете активізувати свою діяльність, пов'язану із залученням нових ділових партнерів. Можливе серйозне романтичне знайомство. Деякі жінки можуть зустріти свого майбутнього обранця.

БЛИЗНЮКИ. Розпочинайте благоустрій свого будинку або квартири. Зміни можуть статися у фінансових справах. Можливо, загостряться відносини між батьками і вашою половиною. Не з'ясовуйте стосунки і не доводьте свою перевагу. Попіклуйтеся про власне здоров'я, для цього зверніть увагу на дієту, умови роботи, особисту гігієну.

РАК. Ви нарешті отримаєте довгоочікувану звістку, на які покладали великі надії. Ваша інтелектуальна діяльність вимагатиме багато зусиль. Якщо маєте намір складати іспит або йти на важливу співбесіду, зберіться з силами. Тривалі поїздки краще відкласти. Намагайтеся підтримувати якнайменше необхідних контактів.

ЛЕВ. Узгоджуйте з чоловіком усі значні витрати, що плануються, щоб уникнути потім непотрібних проблем. Не беріть і не давайте гроші в борг, не оформляйте кредит на великі суми. Не засмучуйтеся, якщо в інтимних стосунках настане пауза, це ненадовго. Вихідні проведіть удома або відвідайте батьків.

ДІВА. Можливо, ваша половина буде дратівливіша, ніж зазвичай. Їй не сподобається поведінка ваших близьких родичів. І те, що вона раніше могла їм пробачити, тепер буде принциповим. Конфлікт може стати перешкодою для подальших стосунків між ними. Тому візьміть усе під свій контроль і покажіть, хто в домі господар. Якщо ви до того ж будете на рівні, то все легко вийде.

ТЕРЕЗИ. На вас чекає багато паперової роботи. Звичний ритм життя буде порушено, внаслідок чого доведеться приймати рішення під тиском обставин. Необхідно бути дуже уважним і зосередженим, особливо в дорозі. Не вплутуйтеся в конфлікти на вулиці та транспорті. Знайдіть час, щоб побути на самоті.

СКОРПІОН. Якщо у вас є заповітна мрія, то на цьому тижні ви багато зробите для її реалізації. Головне — ініціатива, наполегливість і завзятість. Залучайте друзів і однодумців. Для того, щоб зберегти свій імідж екстравагантної леді, доведеться трохи витратитися. Але не захоплюйтеся, щоб не залишитися без копійки.

СТРІЛЕЦЬ. У вас на роботі стануться зміни, які давно назрівали. Якщо будете спритні і домовитеся з начальством, то наблизитеся до бажаної мети. Тільки будьте дуже делікатним. Якщо на роботі затишшя, використайте свою енергію вдома: розпочніть ремонт або зробіть перестановку. Уникайте суперечок з домашніми.

КОЗЕРІГ. З початком навчального року постане безліч проблем. Ви впораєтеся з ними, якщо будете активним та ініціативним. У спокійній обстановці обдумайте важливі справи або почніть відновлювати власні сили, виспіться, відпочиньте.

ВОДОЛІЙ. Ви активно шукатимете нові джерела заробітку, і якщо будете старанні в цьому, то неодмінно знайдете перспективну і добре оплачувану роботу. До того ж ваш заробіток цілком залежатиме від власної активності і творчого підходу до обов'язків.

РИБИ. Не намагайтеся поодинці розв'язати свої проблеми. Якщо ви одружені, то вірним помічником стане ваша друга половина. Віддайте ініціативу в його (її) руки. Будьте ввічливі з батьками.

КАРИКАТУРИСТ ПРОДОВЖУЄ ТЕМУ

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Гусак свині не товариш?

СІМ МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Без проблем

У Банановому Маразмадорі проблем з правами людини нема. На цих правах тут уже давно поставлено хрест.

Розпорядження

Знайти стрілочника та суворо покарати винних!

Олександр ПЕРЛЮК.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Світські розмови одеських джентльменів про літературу

— Я зробив цікаве відкриття, джентльмени. Бабель, з'ясувалося, все життя писав про нальотчиків!

— Чому ж таки все життя? Про легендарну Першу Кінну, приміром, він писав ще задовго до одеських оповідань!

— От я й кажу, сер, що про нальотчиків. Просто розпочав зі значніших, а закінчив дрібнішим...

***

— Ви звернули увагу, джентльмени: уславлений персонаж Ільфа і Петрова Михайло Самуельович Паніковський, попри те, що був веліким сліпим, мав дар політичного передбачення!

— Що ви маєте на увазі?

— Маю на увазі, що іще за тих часів, коли про незалежну Україну не можна було й мріяти, Паніковський на будь-яке запитання відповідав: «Їдьте до Києва й запитайте!..»

До публікації підготував Георгій ВОРОТНЮК.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Вересень весіллями багатий

1 вересня — Андрія Стратилата. Починають копати буряки, бо вже з ліщини листя опадає.

3 вересня — Тадея. На Тадея селянин не журився — в хаті хлібець завівся.

4 вересня — Боголіпа. З'являються перші осінні приморозки, котрі сприяють початкові льоту павутини.

5 вересня — Лупи. Починає облітати листя з осик. Якщо падолист лягає горілиць — на холодну зиму, а долілиць — зима буде тепла.

Прикмети вересня

■ Рясно защедрила горобина і завчасно почервоніла — на сувору й сніжну зиму.

■ Якщо осінь бідна на гриби, то зима буде багатою на сніг і морози.

■ Грім у вересні нагадує про довгу й теплу осінь, а у жовтні — малосніжну зиму.

■ Дружній відліт птахів у вирій — ознака суворої зими.

■ Щедро вродили горіхи на ліщині — зима має бути суворою і сніжною.

МІНІ-БАЙКИ

Коник надійніший

Ну майже зовсім як нове,
З Євросоюзу «BMW»
Поперед Коником Гуцульським
козирилося.
Та ще Сороки, Горобці хвалили
Прибульця до грози, до зливи.
Якби не коник — у калюжі
залишилося б
Те майже зовсім як нове,
З Євросоюзу «BMW».

Чіпка краватка

— До шиї чоловічих у мене
є хватка, —
Хвалилася Паску Картата Краватка...

Камасутріанець

— На залицяння час не гай, —
Бичка напучує Бугай...

Добродії

— Ліс валимо для вашого ж добра! —
Звучать з трибун запевнення Бобра. —
Ніхто і не збирається вам шкодити —
Даємо змогу річку переходити...

Бойова організація

Грізніше в партії бійця
Немає понад Горобця...

Пошанували зелених

Озерна рада зебреням нагородила,
Як санітара водного басейну,
Крокодила...

Крокодил на жаб'ячому мітингу

— Моя родино! Плем'ячко зелене!
Віддайте голоси свої за мене!..

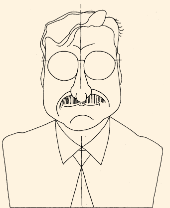
Вперед! На щуку!

Керманичем походу на ура
Карасики обрали Пічкура...

Не біда, що бліда

— В природнім спектрі має
бути ланка
Дієвих ліків, — заявля Поганка. —
І не така велика вже біда,
Що я не кольорова, а бліда,
Й, на погляд снобів, сіра та противна...
Зате стовідсотково ефективна...

Сергій КОВАЛЬ.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДЯ.

Голос України

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія: Леонід **БРОВЧЕНКО,** Анатолій **ГОРЛОВ,** Сергій **ДЕМСЬКИЙ,** Віталій **ЖЕЖЕРА,** Іван **ІЛЛЯШ,** Світлана **ПИСАРЕНКО,** Віталій **СУДДЯ.**

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311158. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою: **www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»